

NOORD-BRABANDER.

Dingsdag 7 April.

DICERE VERUM QUID VETAT?

Horatius.

Dit Blad verschijnt driemaal per week, en wel Dingsdags, Donderdags, en Zaturdags. De prijs van hetzelfde is f 3-00 per drie maanden; franco tot aan het naaste Postkantoor f 3-50. Advertentien worden tegen betaling van 15 cents per regel en diegene welke geene 5 regels hooft, tegen 75 cents geplaatst, behalve voor iedere Advertentie 35 Cents voor aan het Rijk verschuldigde Zegelrechten: de Advertentien, Bekendmakingen en andere Stukken, behooren op ongezegeld papier, franco te worden ingezonden aan het Bureau van den Noord-Brabander te 's Hertogenbosch.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT den 3den April.

De Oostenrijksche Observateur deelt eene soort van Iroonrede mede, welke de sultan in den raad der Porte door Redschid Pacha op den turkschen nieuwjaars dag (8 Maart) heeft doen voordragen. Dit stuk is eene geheele navolging van de in de Constitutiën der staten van Europa gebruikelijke Iroonreden. Zie hier dit Hattischérf, hetwelk aan de leden van den Divan is voorgesteld.

Gij zijt belast geweest in de bepalingen en administratieve maatregelen nopens de bepaling der regten en privilegien, welke ik aan al mijne onderdanen door het Hatteschérf van Gulhane verzekerd heb, te voorzien.

Sedert de nieuwe organisatie van dezen raad, zijn al de zaken met onpartijdigheid en met de grootste vrijheid aldaar behandeld. De door den raad genomene besluiten zijn met de beginselen van recht en billijkheid zoodanig overeenstemmend geweest, dat ik met het grootste genoegen u mijne hooge tevredenheid betuig.

Uw ijver, de geest van eendragt, die u bezielt, hebben gelukkige gevolgen gehad en dank zij hiervoor aan het Opperste Wezen; binnen korten tijd is veel goed gedaan.

Er zijn reeds raden opgericht, belast met het bestuur der financien te regelen, alsmede alles wat daartoe in de provincien en districten, alwaar de vastgestelde hervormingen reeds dit jaar in werking zijn gebracht, betrekking heeft.

Voor de regters zijn reeds geschikte toelagen bepaald. Zij hebben al de noodige instructien ontyangen; men heeft zorg gehad om voor de vervulling dien functien rechtschapens en geleerde mannen te kiezen.

De voor de administratie der politie vastgestelde maatregelen zijn met den besten uitslag bekrond geworden.

Al de klassen der bevolking gevoelen levendig en weten op prijs te stellen al de voordeelen dier hervormingen, en leggen hunne tevredenheid ten dien aanzien, aan den dag.

Ik zelfs ondervind de opregte vreugde over al die maatregelen, welke den voorspoed van het land, een regelmatig gouvernementaal bestuur, alsmede de rust en het geluk mijner onderdanen verzekeren.

Er blijven echter nog vele verbeteringen te doen over, en ik be-roep mij op uwen ijver en opregtheid, om dezelve aan eene beraadslaging en een gestreng onderzoek te onderwerpen.

De verzekeringen van Vriendschap, welke ik voortdurend van de met de Porte bevriende en geallieerde Mogendheden ontvang, doen mij eene spoedige en voldoende oplossing van zekere nog niet besliste vraagstukken verhoppen.

Mijn wif is, dat men met godeshulp den begonnen loop vervolgen en dat zij volgens de gestrengheid der wetten gestraft worden, die strijdig met de bestaande bepalingen zullen handelen.

Dat de Almogende ons onophoudelijk met zijne genade en goddelijken zegen overlade.

Müncheln (Groot-Hertogdom Bade). Een Catholijk van de stad Kin voornemens zijnde met eene protestantsche vrouw een huwelijk aan te gaan, welke van haren man, die tot eenyghzandendwangsarbeid veroordeeld was, gedivorceerd is, vervoegde zich bij den Pastoor om zijn voornemen bekend te maken, die de afkondiging van een zoodanig huwelijk weigerde. Maar het Groot-Hertogelijke gouvernement geliefde hier in niet te berusten, en gelastte den Pastoor, op eene aanzienlijke boete, de roepen van dat huwelijk te doen. De Pastoor hierdoor in moeilijkheid gewikkeld, en na de afkondiging van een ander huwelijk van den Predikstoel gedaan te hebben, zeide, dat hem als officier van den burgerlijken stand nog de afkondiging van een huwelijk was gelast, tusschen twee personen, die onwaardig waren in het huis van God afgekondigd te worden. Hij verzocht dat de geloovigen zich naar buiten de kerk zouden begeven: hij ontdeed zich van zijn priesterlijk gewaad en in burgerlijke kleeding, met den hoed in de hand, maakte hij dat schanddelijkst huwelijk voor de kerkdeur bekend.

De Pastoor heeft, alzoop zijne waardigheid weten te handhaven, maar van welken invloed moet het gedrag der regering op de goede ingezetenen wezen? Men schijnt het er overal op toe te leggen,

om de Mijl van misnoegen te vullen, die eenmaal zal losbarsten. In Tunis leggen de Turken hunnen haat tegen de Christenen, sedert in Algiers de zoogenaamde heilige oorlog verklaard is, op eene verontristende wijze aan den dag. Twee winkels van Malthezer kooplieden zijn door de Muzelmannen uitgeplunderd, en eenige dagen later is het misvormde lijk van een anderen Malthezer in de nabijheid der stad gevonden. De Regering scheen aan het straffen dezer misdrijven niet te denken.

FRANKRIJK.

PARIJS den 3den April.

De Koninklijke Prins is gisteren naar het leger van Afrika vertrokken. In de expeditie, welke zich tegen Abdel-Kader voorbereidt, zal hij het kommandement op zich nemen, hetwelk het vorig ministerie hem reeds had opgedragen. De Hertog van Orléans had aan de soldaten, die met hem den uitval tegen de Bibans gedaan hadden, plegtiglijk beloofd, dat hij aan hun hoofd zoude terug komen, om eenen meer gevaarlijken veldtocht te vervullen. Thans is die veldtocht geopend en de Prins heeft vermeend aan deze edele militaire verbintenis, welke te midden van ons leger en in tegenwoordigheid der Arabische bevolkingen genomen was, te moeten voldoen.

De duur der expeditie zal geene drie weken te boven gaan, alle maatregelen zijn genomen, dat onze legers geene ernstige hinderpalen ontmoeten en de gevolgen der expeditie tegelijker tijd voor de kolonie en roemvol voor Frankrijk zullen zijn.

Het ministerie heeft de grootste pogingen aangewend, om den troonopvolger van de gevaren der expeditie te doen afzien, doch de Koning en het ministerie hebben aan zijnen krachtadiglijk uitgedrukten wil geen wederstand kunnen bieden.

— Men meldt uit Weenen van den 20sten Maart het volgende:

De Emancipatie der Joden in Hongarije, eenpariglijk door de kamers der Staten en de Magnaten van het land aangenomen, is volledig en plaatst de Israëlitien geheel op denzelfden voet als de Christenen. Het ontwerp van wet nopens dezen maatregel is thans aan de bekrachtiging des Keizers in zijne hoedanigheid van Koning van Hongarije onderworpen, en uit vier artikelen zamengesteld, als:

Art. 1. De Joodsche godsdienst is geplaatst onder het getal en den rang van andere wettiglijk erkende eerediensten in Hongarije.

Art. 2. De Hongaarsche Israëlitien zullen dezelfde regten genieten, welke de niet adellijke Christenen bezitten; bij gevolg worden zij tot dezelfde ambten als deze toegelaten, zonder de militaire bedieningen en graden uitzonderen.

Art. 3. De Hongaarsche Israëlitien, wanneer zij zich door groote verdiensten onderscheiden, kunnen tot den adelstand verheven worden, en in dit geval, zullen zij denzelfden rang en dezelfde regten, voorregten en prerogatieven als de adellijke Christenen genieten.

Art. 4. De voordeelen bij deze tegenwoordige wet aan de Israëlitien van Hongarije verleend, worden uitgestrekt tot die der afhangelijke landen van dit Koninkrijk, te weten: Kroatie, Slavonie en Dalmatie.

Men mag hopen dat Z. M. de Keizer van Oostenrijk, na de vrijmaking der Joden in zijn rijk eens er aan denken zal om aan de Catholijke Geestelijkheid in al zijne Staten, die vrijheid terug te geven, welke zijne Voorvaders dezelve hebben ontnomen.

Men weet, welke haatlijke hinderlagen Joseph II de Kerk gelegd heeft; sedert dien tijd is het despotismus steeds aangegroeid. Het gouvernement, in Oostenrijk, beschouwt den priester als een ambtenaar en zelfs nog als een verdacht ambtenaar; want daadwerkelijk staat hij onder het toezigt der politie en is aan al de smaadheden onderworpen, welke deszelfs agenten behagen hem te doen ondergaan.

(l'Univers.)

— Mgr. de bisschop van Algiers heeft eene bijeenkomst van den raad ter Verspreiding des geloofs voorgezeten, in welke hij belangrijke bijzonderheden over den staat van de godsdienst in zijn Bisdome gegeven heeft. De behoeften zijn groot, het getal priesters is te klein. Op sommige plaatsen zijn nog geene Kerken, of dezelve zijn ontoereikend. Mgr. de bisschop rekent, dat hij acht Priesters met zich zal kunnen mede nemen om in de behoeften van de godsdienst, zoo veel mogelijk, te voorzien.

NEDERLANDEN.

S. HERTOGENBOSCH, den 6den April.

Bij koninklijk besluit is het bestaan eener christelijk afgescheiden gemeente in de Werken en te Opeuwijk erkent. Doch de aanvragen uit nabij gelegen plaatsen zijn alsnog afgewezen, omdat de adressanten geen genoegzame waarborgen voor het onderhoud hunner armen konden geven.

— Men meldt uit Utrecht, dat de nieuwe schipbrug tusschen Vreeswijk en Vianen is opengesteld, en daardoor alzoo de gemeenschap over de beide oevers van de Lek verzekerd. Dit werk voldoet, zoo in den aanleg als de uitvoering, volkomen aan de verwachting.

— De bevolking van Geertruidenberg bedroeg den 1 januarij laatstleden 2080 personen, waarvan 1148 behoorden tot het mannelijk geslacht; te weten 878 ongehuwden, 248 gehuwden, 22 weduwenaars, en 932 van het vrouwelijk, als 600 ongehuwden, 245 gehuwden, 87 weduwen; het getal Roomsche-Katholijken bedroeg 1347, dat der Protestanten 706, Israëlieten 26 en 1 tot niet genoemde gezindheden behoorende (het garnizoen, bestaande uit 455 personen, hieronder begrepen); het aantal huizen was 298, en dat der huisgezinnen 374.

ALLEERLEN.

Aan de II. Kamer onzer *Vertegenwoordiging* (?) zijn in hare zitting van den 31sten Maart, onder anderen, toegezonden *vier* PETITIËN van een groot aantal Groningsche Separatisten (zoogenoemde *Schollianen*), verzoekende, dat er noodzakelijke veranderingen in de Grondwet zullen worden gemaakt, die de *Vrijheid van Godsdienst* en de *Vrijheid van Onderwijs* waarborgen.

Twee andere PETITIËN, door een groot aantal inwoners van de arrondissementen Winschoten en Appingadam aan de Kamer ingediend, houden verzoek, dat in de Grondwet moge worden voorzien in het stuk van *regtstreeksche verkiezingen, ministeriële verantwoordelijkheid, en onbindbaarheid der Kamers*, drie noodzakelijke waarborgen der Constitutionele Vrijheid.

Deze zes stukken zijn op de griffie neergelegd, dat wil zeggen:..... BEGRAVEN.

Het *Journal de la Haye*, ons Fransch-nationaal Dagblad van den 1ste April (een gekke dag!) deelt aan de lieve Natie mede, hoe fraai de Kolonel Benton, op den 16den Januarij jl. te Washington, in eene Senaatsvergadering, over Nederland heeft gesproken. — Het *Journal de la Haye* scheen bang te zijn, dat men er niet op letten zou, en bezigde daarom eene lettersoort van de volgende grootte, ten einde toch maar gelezen te zullen worden, want de Kolonel Benton heeft gezegd, dat wij, Hollanders, »DE REDDERS VAN ENGELAND ZIJN (les SAUVVEURS de l'Angleterre).» — dat wij Godgeleerden hebben opgeleverd als GOMARUS en ARMINIUS; dat wij de eerste *brillen* aan Europa hebben geschonken en opgezet (doch dit is al wel 200 jaar geleden!); — en dat wij een poos tijd, waren Europa's oogappel, even als Athene in 't grijs verleden het oogelijn van Griekenland was! — Verder redevoerde de Kolonel, dat wij ALS DE ECHTE KASSIERS VAN EUROPA IN AMERICA zijn te beschouwen, en dat wij mogen genoemd worden *modellen* van INDUSTRIE, van ECONOMIE, reusachtig groot door onze KLINKENDE SPETIE, en door ons achtbaar KREDIET!

Het *Journal de la Haye* opent er zijne kolommen mee, en, altijd bevreesd voor het niet-lezen, zegt die Courant onder het schaarsch *binnenlandsch* nieuws: »wat hebben wij een plezier, »dat de Iul in America zoo plezierig over ons denken; en zou heel »de Natie dan geen plezier daarin hebben; — ja, er niet trotsch »op zijn? — zeker wel, vooral trotsch op onze ECONOMIE, en op ons KREDIET!!!»

?

Hoe komt het, dat aan de *Amsterdamsche* Beurs alle soort van Effecten genoteerd staan, tot *Peruanen* en *Colombianen* en allerlei nesten toe? — terwijl de Effecten van den *Kerkelijken Staat*, die aan alle groote beurzen van Europa gang hebben, en te Parijs thans 105 zijn genoteerd, de eer niet mogen genieten van op de *Prijscourant der Hoofdbeurs van ons Rijk* vermeld te worden? — Zou dat ook met de *dispensatie van 's Konings Huwelijk* in verband moeten worden gebracht? — Zoo ja, dan is het te verwachten, dat de Pausselijke Effecten er nu wel aan de Beurs zullen komen, aangezien de *Arnhemmer Courant* verklaart dat het, ten verzoeken van *Rusland*, *WEIGEREN* dier *dispensatie* (NB.!) zijne Heiligheid veel voorregten bij den Russischen Alleenheerscher voor de Katholijken van Rusland er door heeft weten te doen krijgen. — Wat wordt er gemaoueyveerd, maar wa zien de *denkende koppen* de zaak door en door!!!

Te Leiden bij S. en J. Luchmans is van de pers gekomen eene allerbrutaalste Brochure, getiteld: *Bismarck tot Herziening der Grondwet in Nederlandschen zin*, door Mr. G. GROEN van PRINSTERER, groot 151 bladzijden. — Wij zullen op dit model van

gereformeerde redenering stellig terugkomen, en met dit stuk in de hand op nieuw, klaar en krachtig, bewijzen, hoezeer het Protestantismus de Katholijken hier te lande haat en verfoeit. — Wij staan de Verdraagzaamheid, de Liefde voor; wij zijn van *raafschheid*; — maar wie zoekt er aan? wie doet dan de *Protestanten*, die altijd het hooge woord moeten voeren, in de Leersalen, in de Regtskamers, op het Raadhuis, in het Paleis, in het Leger, in de Finantien, in het Ministerie, in de Vertegenwoordiging, met een woord *ALOMME*; — zij stoken het vuur, en er blijft ons niets anders over dan *VERTRAPT TE WORDEN*, of ons *mondje te verklaren*.

En die Mr. GROEN is nog wel *Staatsraad, Ridder, Secretaris en Archivarius van 's Konings Huus!* — Zal de STAAT zulken raad innemen, of zal de Koning zich door zulke *Ridders* laten regtzetten? — Katholijken van Nederland, verheft uwe stemmen voor Europa, want binnenlands stuiten die stemmen op ijshoude harten af; gij vindt hier geene sympathie, wel nu, zoekt ze dan elders. — Het Gouvernement heeft een Fransch dagblad hier te lande aangelegd, om zijne zaken voor Europa in het beste licht te plaatsen; — hebt gij dan hetzelfde recht niet, om ook in het Fransch tot Europa te spreken? of zou hier de regtspraak gelden moeten: »Als twee hetzelfde doen, dan is dat zelfde nog, »niet altijd hetzelfde.» — Om 'leven, wij zullen doen, wat het *Journal de la Haye* doet: spreken voor Europa; — daarenboven, zullen wij niets dan *Waarheid, Orde en Constitutioneel Regt* hierbij voorstaan; — en wij zullen niet zwijgen vooraleer dat *Constitutioneel Regt* in *BILLIJK EVENWIGT* zal zijn hersteld tusschen Katholijken en niet-Katholijken.

Nr. 39 der *Vlissingsche Courant* heeft éene kolom gewaagd aan *dankbetuiging*, dat de Koning van zijn voorgenomen huwelijk heeft afgezien! — *Proficiat!* — Maar diezelfde *Vlissingsche Courant* heeft twee kolommen toegewijd aan de zaak van den *Noord-Brabander*; — dat stuk is zwak aangelegd, en vordert geene *afzonderlijke* wedspraak; — bij nadere ontwikkeling van het stelsel, hetwelk de Redactie des *Noord-Brabanders* aankleeft, zal het Constitutioneel gezond verstand wel toegeven, dat wij niets bedoelen dan *ORDE EN REGT*. Voor den oogenblik is het niet te verwonderen, dat men ontbust werd bij het opgaan van eene *ONAFHANKELIJKE stem*, gelijk, dezer dagen, de *Arnhemmer Courant* in ons Vaderland niet aanwezig waande, zeggende »dat hier niemand moeds genoeg bezat, om voor de zaken regt uit te komen.» Wij verzekeren de *Vlissingsche Courant*, dat geene religieuswist onze bedoeling is, maar wel de bedoeling van de *vrome Protestanten*, die zich niet ontzien, door het orgaan van 's Konings Archivarius, Mr. GROEN van PRINSTERER, aan den volke bekend te maken, dat het *God behaagd heeft*, »hier, in Nederland, de nacht van het bijgeloof te verdrijven; hier voor het zuiver Evangelie een ZETEL te stichten, hier een *toevlugtsoord te bereiden tegen den ANTI-CHRIST VAN ROME!*» (blz. 142 zijner Brochure over de Grondwet.)

En die *Antichrist van Rome*, DE PAUS, heeft een Afgezant bij Koning Willem, en Koning Willem drijft die pest het land niet uit? — Hoe is het mogelijk?! — Ja, maar daarom bidt Mr. GROEN ook, op de laatste bladzijde zijner brochure: »dat het *Huis van Oranje nrede tot God mogte terugkeeren*, wiens duizendwerf »verbeurde gunst *misschien* nog voor ons (NB. dat zijn de *Protestanten-alleen*) is weggelegd!»

Zie, zulken laster en zulken onzin ongewroken voorbij te laten gaan, dat wil men van de Katholijken *blijven* vorderen, vooral nu, op dezen oogenblik, daar men de Grondwet gaat verkneeden; — nu moeten de Katholijken nog maar een poosje zwijgen, één-enkel oogenblik, — dan was er — eene *Gereformeerde Godsdienst van Staat*.

Doet de *Vlissingsche Courant* mee met ons, die de Vrijheid voor allen, in *gelijke mate*, begeeren, — of heult zij met de opinie van Mr. GROEN? — Dat zij zich ridderlijk verklare, of voortaan zwijge.

In de *Arnhemmer Courant*, Nr. 66, van Woensdag den 1sten April, staat het volgende; *DUITSCHLAND*. — In een correspondentie artikel der *Kölnische Zeitung* van den 29sten leest men: Het orgaan der Katholijken in Noord-Brabant, de te 's Hertogenbosch uitkomende Courant, de *Noord-Brabander*, beheeft een zeer hevige »artikel, waarin men zich beklagt, dat de Katholijken onderdrukt »worden, en zelfs te verstaan geeft, dat men, des noods, de »oogen naar Frankrijk rigten zou. Dit zijn de *heilooze* gevolgen »der *onverstandige* taat van de *protestantsche* pietisten, die »door de gematigden van alle kleut, »op wier *ondersteuning* de »Katholijken, bij *billijke* forderingen, gewisselijk rekenen kunnen, »afgekeurd wordt.» — De *Kölnische Zeitung* spreekt de volle waarheid, op één punt na, is weten, dat de Katholijken, des noods, de oogen naar »Frankrijk zouden rigten;» — als dit een verzoek om *gewapende tussenkomst* zou beduiden, dan *PROTESTEREN* wij tegen die opvatting van den zin onzer woorden; wij zullen door middel der

FRANSCHEN taal tot Europa spreken, op dat Europa wete, hoe het hier met de zaken staat, even eens als wij ons wel bemoeijen met het geen elders gebeurt. — Begrepen?

De *Vrijzinsche Courant* wilde wel eens uitgerekend zien, hoeveel schepen, of hoeveel vrachtwagens er noodig zouden zijn om de Nederlandsche Staatsschuld, zonder verongelücken, weg te krijgen; — van Frankrijk, *la grande nation*, heeft zij het al nagerekend, en daar bedraagt de schuld *vijftienduizend-twee honderd miljoen franken*, dat is ruim 25 honderd miljoen guldens, en dit op eene bevolking van 35 miljoen zielen. — En Oud-Nederland, nu, *la petite nation*, rekent, om zich in alles op den voorgrond te stellen, 2 *duizend miljoen guldens*, en zulks over eene bevolking van ruim 2 en een half miljoen zielen. — De goede gemeente trekt dat ding hier te land *zonder schepen, of zonder vrachtwagens MOEDERZIEL ALLEEN.*

Heusden den 6den April 1840.

Heden heeft de zeer eerwaardige heer *J. van Asten* Pastoor van onze Roomsche-Catholijke gemeente en Deken DEN EERSTEN STEEN der nieuwe kerk, die hier gebouwd wordt, plegtig gezegend en geleed, hij heeft daarbij zijnen hartelijken wensch in een Latijnsch jaarschrift uitgedrukt op een gepolijste Zerksteen (die daarboven in den achtergevel zal geplaatst worden) met deze woorden en in zulke letters.

GLORIA IN EXCELSIS DEO
SIT QUOQUE PAX NOBISCUM.
PASTOR.

Dat is glorie aan God in den hoogsten dat de vrede (op aarde den menschen van goede wil toegezegd) ook met ons zij.

Eer dat deze heugelijke plegtigheid begon, is in onze oude Schuurkerk een Solemnele dienst geschied, om den altoeden God te bidden, dat hij de arbeiders van dit *aanbestede* werk voor alle ongelukken en tegenspoeden gelieve te bewaren en daaraan eenen vlijtigen en goeden voortgang ten einde toe gelieve te vergunnen.

De edele achtbare heeren ingenieurs van den Waterstaat in de provincie Noord-Brabant, onder wier oppertoezicht onze nieuwe kerk gebouwd wordt, hebben deze plegtigheid met hunne tegenwoordigheid vereerd, benevens een aantal geestelijke heeren der omliggende plaatsen en de heeren kerkmeesters, welke de heer Pastoor bij hem 's middags aan tafel zeer vriendelijk heeft onthaald.

Ja de geheele gemeente, die zich in eene bekrompe oude schuurkerk zoo lang heeft moeten behelpen is verheugd geweest met haren herder en heft reeds aan den lofzang der engelen bij de geboorte des zaligmakers, op die blijde uitzigten dat zij welhaast in een behoorlijk kerk gebouw hare godsdienstige oefeningen zal kunnen verrigten.

Zeker dagblad deelt eenen brief mede over Engeland, waaruit wij de volgende zinsneden ontleenen.

Ik heb u reeds over de talrijke bekeeringen in Engeland, over de schoone kerken, welke gebouwd worden, over de groote beweging te midden van een volk ten voordeele van onze goddelijke godsdienst, over de verbazende prediking van Pater *Matheu* in het Koninkrijk *Ierland* gesproken. Ik heb u over de zedelijke staatkundige verwarring, welke in den geest van dat volk van Engeland heerscht gesproken en die aan elk redelijk mensch bewijst, dat er voor dat land geene hoop dan alleen in de Catholijke godsdienst meer overig is, uithoofde dezelve ons alleen vaste geloofs en zedekundige beginselen aanbiedt; terwijl het protestantisme met het *onfeilbaar gezag* der kerk te vernietigen en daarvoor het *feilbaar gezag* van het bijzonder oordeel van elk Christen in de plaats te stellen, de grondzuil van elke geloofsbelijdenis en elke zedelijkheid heeft ondermijnd. Ik heb u gesproken over de afschuwelijke beginselen van het *Socialismus*, de laatste spruit van den afval der zestiende eeuw.

Ik heb u nog andere zaken te zeggen; vergun mij u thans te spreken over de beweging, welke wij te midden onzer Universiteiten van *Oxford* en *Cambridge*, even zoo als in den school van een groot gedeelte der anglikaansche geestelijkheid zien; het strekt mij tot eene groote vertroosting u te verklaren, dat ik daarin eene beweging zie, welke vroeg of laat den terugkeer der geheele anglikaansche kerk aankondigt.

Deze beweging is in Engeland onder den naam van *Beginsselen der Universiteit van Oxford* bekend.

Deze beginselen zijn niet nieuw in de anglikaansche kerk; dezelve hebben altijd onder eene min of meer talrijke klasse dier kerk bestaan. Tijdens de regering van *Karel I* werden dezelve door den beroemden aartsbisschop van Cantorbéry *Laud*, door den Bisschop *Jeremias Taylor*, een man van eene waarlijk diepe kunde, door eene menigte andere bisschoppen beleden, welke in die ongelukkige dagen, ziende de kwade uitwerkselen van het protestant-

sche beginsel in het fanatisme der puriteinen en de omverwerping des Koninkrijks, hetwelk daarvan het gevolg was, een berouwvolle blik wierpen op het reedzame schepje van den heiligen *Petrus*, uit welker schone zij ongelukkiglijk waren gevallen.

Van dat tijdstip tot aan onze dagen, zijn deze beginselen in den school der anglikaansche kerk gebleven, en van tijd tot tijd heeft uren door hunne talenten en geboorte onderscheiden mannen die beginselen zien volgen, tot dat zij tot de Catholijke éénheid waren teruggekeerd. Mannen zoo als de vermaarde *Digby*, markies van *Bristol*, tijdens de regering van *Karel I*, *Somerset*, markies van *Worcester*, tijdens dezelfde regering, zoo als die zoo beroemde ridder *Kenelm Digby*, tijdens de regering van *Karel II*; Sir *Thomas Browne* tijdens dezelfde regering, de dichter *Dryden*, tijdens *Jacobus II* en die doorluchtige tesorier van Engeland, de zeer godvruchtige lord *Clifford*, eerste minister van Koning *Karel II*, zoo als ook Koning *Jacobus II* zelf met zijne goede Koningin.

Ik zeg dat al die doorluchtige mannen, met eene menigte andere, welke men alnog zou kunnen aanhalen, het Catholijk geloof omhelsden, nadat zij leden der anglikaansche kerk geweest waren. Maar ik zeg u ook dat al die mannen, welke ik aangehaald heb, in die scheurmakende kerk, vóór hunne bekeering dezelfde beginselen beledien, welken thans aan de Universiteit van *Oxford* geleerd worden, en ik voeg hierbij, dat al die groote mannen de doortuchtigste van ons land, in dit tijdperk aan diezelfde denkbeelden hunnen terugkeer in de eenige ware kerk van *Jesus Christus* verschuldigd zijn. Gij ziet derhalve dat wij geschiedkundige redenen hebben ons geluk te wenschen deze beginselen, welke zoo nabij die der catholijke kerk zelf komen, thans zoo hoog door zulk een groot getal leden en van de geestelijkheid en der leeken der kerk van Engeland beleden worden. Derhalve zijn deze beginselen niet nieuw onder de Anglikenen, maar thans meer uitgestrekt en meer algemeen als bevorens aangenomen.

Gij weet dat de anglikaansche kerk het eenigste protestantsche kerkgenootschap is, hetwelk den ouden vorm der Catholijke hiërarchie behouden heeft. Zonder mij met het zoo hevig betwiste vraagstuk over de geldigheid hunner orden in te laten, moet men bekennen, dat die kerk ten minsten in naam bezit, Aartsbisschoppen, Bisschoppen, Priesters, Diakenen, Aartsdiakenen, Kanunniken, Dekens, koorkinderen, welke men als minoraten kan beschouwen. Inderdaad de geheele uitwendige vorm eener kerk. Deze kerk erkent, dat eene dergelijke hiërarchie volstrekt noodzakelijk is, om eene kerk daar te stellen, bij gevolg beschouwt zij al de overige protestanten als *Ketters* en *Schismatieken*; zij beschouwt de *Hugenooten* van Frankrijk, de *Lutherschen* van Duitschland, de *Calvinisten* van Zwitserland, en al de andere Protestantsche Seeten als volstrekt ontbloot van alle karakter, hetwelk eene kerk onderscheidt.

Van de andere zijde erkent zij de Catholijke kerken van het vaste land voor de wezenlijke, en hare heiligste leeraren maken er geen bezwaar uit, om te erkennen, dat de *Paus de eerste der Bisschoppen*, de *patriarch van het Westen* is, en die in al de oecumenische Concilien moet voorzitten. Deze kerk, volgens de doctoren der school van *Oxford*, erkent de vier oecumenische Concilien; zij verklaart niets te onderwijzen, hetwelk met de algemeene goedkeuring der oorspronkelijke kerkvaders niet overeenstemmend is, kortom, volgens de taal dier school komt het mij voor, dat deze kerk meer *Scheurmakend (Schismatiek)* dan *Kettersch* is, dat zij eerder onder de grieksche dan wel onder de protestantsche kerkgenootschappen moet gerangschikt worden. De naam zelfs van protestant is te *Oxford* niet meer in eere, noch onder dat gedeelte der anglikaansche doctoren, welke onder de geestelijkheid van het Koninkrijk ten getalle van meer dan vijftien honderd zijn. — Gij ziet derhalve hier een punt van toenadering tusschen onze Catholijke kerk en onze afgescheidene Broeders.

Doch er is nog veel te verrigten; indien die mannen beginselen aan die der kerk bijna gelijk, belijden, nemen zij van de andere zijde door hunne gesteldheid, door hunne belangen eene protestantten taktiek aan, welke deze Catholijke beginselen geheel nietig maken. Bij voorbeeld, zij spreken veel van het gezag der kerk, maar zij hebben altijd nog sterkere redenen om zich van de besluiten van dit gezag te ontdoen.

Zij spreken veel van de kerkvaders en van hunnen wil, om zich aan hunne eenparige overeenstemming te onderwerpen, doch inderdaad zij stellen zich tot regters van deze eenparige toestemming, en volgens hun onderwijs die eenparige toestemming niet hetgeen de kerk ons verklaart, dat zij onderwijst.

Om de talrijke dissidenten van Engeland, welke hunne rijke be neficiën op het spel stellen, te verpletteren, blijksemen zij het *partikulier Oordeel* als geloofsregel.

Indien zij, bij toeval, een Catholijk ontmoeten, zult gij hun dadelijk al de regten van hun eigen verwaald oordeel hooren voorderen. Eindelijk hun stelsel houdt vele Catholijke zaken vermengd met vele tegenstrijdigheden in; doch de oprechte, regiszinnige en godvruchtige zielen, door de genade Gods getroffen, die het heil van allen wil en verlangt, dat allen tot de kennis der waarheid geraken, zullen die tegenstrijdigheden, die ongerijmdheden zien, en tot een besluit komen, om dit schoone, zachte en vertroostende licht, hetwelk reeds deszelfs stralen over hen begint te verspreiden, te volgen.

Betaling van Pensioenen.

Op Maandag den 13 April 1840 (voor de Eerste drie maanden van 1840)

De Administrateur van 's Rijks Schatkist in de Provincie Noord-Brabant, adverteert de belanghebbenden, dat de betaling van Pensioenen over de Eerste drie maanden van den Jare 1840, een aanvang zal nemen ten zijnen kantore op Maandag den 13 dezer van des morgens negen tot twaalf uren (uitgenomen Zon en Feestdagen); wijders worden de belanghebbenden verzocht, om zich ten spoedigste van de Attestation de Vita te voorzien, ten einde de betaling in de Eerste week kan plaats hebben.

's Hertogenbosch den 4 April 1840.

De Administrateur voornoemd.
L. J. DE LA COURT.

ADVERTENTIEN.

**

Dezer dagen is van de Pers gekomen:

De Feestvierende, de Dankende en de Betreurde HERDER; Eene Jubel-, Dank- en Lijkrede; de tweede door den Wel-Eerw. Heer B. WILBRINK, in leven R. C. Pastoor te Weesp; de eerste en derde door H. J. HOUTERMAN; R. C. Pr. en Kapellaan te Vinkeveen. Prijs gecartonneerd f 1,00 ten voordeele der Armen.

Hetzelve wordt niet in Commissie verzonden, doch is verkrijgbaar gesteld bij de volgende Boekhandelaren: Te Utrecht, bij A. SCHIKHOFF en H. H. VAN ROMOND; te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUISEN; te Weesp, bij B. SCHUURING en te Hilversum, bij J. REIJN Gz.

**

OPENBARE VERKOOPING

van

BOUW- EN WEELANDEN,

gelegen onder Babilonienbroek, Kanton van Heusden.

De Notaris A. VAN DRONGELEN, resident te Oud-Heusden, Kanton Heusden, zal ten verzoeken van den Heere J. P. KRAEFFT, wonende te Oud-Heusden, in het Openbaar Verkoopen de navolgende Onroerende Goederen, gelegen onder Babilonienbroek, Kanton van Heusden als:

EERSTE KOOP.

3 Bunders 20 Roeden en 60 Ellen B O U W- en W E I L A N D, gelegen in het Blok het Oude Land, Kadastraal bekend onder Sectie B. Nummers 105 en 106.

TWEDE KOOP.

2 Bunders 77 Roeden en 80 Ellen B O U W L A N D, gelegen in het Blok het Nieuwe Land, Kadastraal bekend onder Sectie B. Nummer 24.

DERDE KOOP.

1 Bunder 54 Roeden en 60 Ellen B O U W L A N D, gelegen in het Blok het Nieuwe Land, Kadastraal bekend onder Sectie B. Nummer 25.

VIERDE OF LAATSTE KOOP.

2 Bunders 26 Roeden en 10 Ellen W E I L A N D, gelegen in het Blok het Nieuwe Land, Kadastraal bekend onder Sectie B. Nummer 26.

Allen bij en aan malkanderen achter de Kerk te Babilonienbroek gelegen, zullende de gemelde Landen eerst in Perceelen, en daarna in Massa worden opgeveild.

Deze Verkoop zal geschieden eerst tot eene inzetting of Provisionele Verkoop op aanstaande Zaterdag den 11den April 1840; en tot de eindelijke toewijzing of Finale Verkoop op Zaterdag den 18den derzelve maand; beide de dagen des voormiddags om elf ure, ten Huize en Herberge van A N T O N I E V A N W I J K, te Heusden.

Nadere informatien zijn te bekomen bij den bovengenoemde Notaris.

ZEGT HET VOORT.

**

De ondergeteekende Mr. J. F. MAURITZ, GANDERHEYDEN, practiserend Advocaat te 's Hertogenbosch, zijn vermoeden dezer dagen volkomen bewaarheid bevonden hebbende, dat er personen zijn, die zich, tegen waarheid en beter weten aan, niet ontzien te debiteren, dat de ondergeteekende als Rijks-Advocaat voor deze Provincie niet bevoegd zoude zijn particulieren, vooral niet TEGEN OPENBARE BESTUREN EN ADMINISTRATIEN als Advocaat, te patrocinieren en alle reden hebbende om vast te stellen, dat laaghartige intrigues en eigenbaat, dat leugenachtig gerucht hebben doen ontstaan, of daaraan met opzet, voedsel geven, vindt zich gedrongen, tot kennis van het publiek te brengen, dat hij, behalven tegen de Administratie der Directe belastingen, in- en uitgånde regten en accijnsen en het Bestuur der Domeinen, in ALLE ANDERE zaken ook tegen openbare Administraties of Corporaties, zijn patrocium als Advocaat, aan particulieren, kan, en zal verleen en zoo dikwerf zich daartoe, de gelegenheid aanbiedt, en bijzondere beweegredenen hem in de eene of andere bepaalde zaak niet doen besluiten, om zich daarvan te onthouden, waaromtrent hij zich zelven de vrije beoordeeling reserveert, en waarvan hij gewoon is, diegenen welke hem met hun vertrouwen vereeren, onverwijd rondhorstige verklaring te doen.

's Bosch,
den 25 Maart 1840.

J. F. MAURITZ, GANDERHEYDEN,
Advocaat te 's Hertogenbosch.

INLANDSCHE GEMAANTE GOEDEREN.

A. KAUFMAN van Rotterdam, berigt het geëerd publiek dat hij door menigvuldig debiet zich in staat gesteld ziet verschillende artikelen tot verminderde prijzen te leveren als: Everlasten J A S S E N f 12,00, Kantoor J A S S E N f 7,00, Morgen J A S S E N f 5,50, en dat hij nog tot en met Vrijdag den 10den April, uiterlijk alhier zal vertoeven ten huize van den Heer GOMMERS Hôtel Oud-Keizershof in de Apostelstraat.

** Het Plaatselijk Bestuur van Rucphen en Sprundel, roept bij deze die gene op, welke mogten genegen wezen, zich als V R O E D- E N H E E L M E E R S T E R tegen genot eener toelage van f 200,00 in die Gemeente (hebbende eene bevolking van 3133 zielen) te willen nederzetten om zich vóór den 1ste Mei 1840, aan het Bestuur aldaar te willen vervoegen met Admissie en gefuigenis van goed gedrag.

Rucphen den 30 Maart 1840.

Het Plaatselijk Bestuur voornoemd,
N. DE WENT.

Ter ordonnantie van het
de Secretaris der Gemeente,
C. J. VOETEN.

** Op Donderdag den 9den April 1840, ten 10 ure voor den middag, zal de Notaris van Breda ten verzoeken van den Heere M. A. BEKKERS te Chaam, publiek verkoopen.

Eenige MEUBELLEN en goed onderhouden RIJTUIGEN, waarbij eene COUPE KOETS, Brussels K A R R E T J E, Z O M M E R W A G E N T J E, C H A I S, B O L D E R W A G E N, en twee spanningen T U I G E N.

BINNENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

Beurs van Amsterdam.

Heden, Zaterdag den 4den April. 4½ Ure.

Werk. Schuld. 2½ pCt. 52½, 1/8, 1/4. Dito 5 pCt. 98½. Kansbilj. f 23½. Sjind. 4½ pCt. 91½. Handelm. 180½, O. Indie 5 pCt. 97½. Ardoin 85 p. st. 24½. Dito Coupon 19½. Brazilien 78½.

BUITENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

De Belg. fondsen waren den 4den April de 2½ pCt. 56, de 5 pCt. 102; de 4 pCt. 96½; de 3 pCt. 74½.
De Ardoin 24½ a 2.

Latere Berigten.

P A R I J S den 4den April.

De Kolonel de Larue is gisteren naar Afrika, belast met eene zending van het Gouvernement, vertrokken. Hij is den Hertog van Orléans vooruitgeriseld.

De ministers van Oorlog en van Marine waren van 's morgens elf uren met den minister van Buitenlandsche zaken, den president van den raad, in Conferentie; heden is de raad van ministers aan het ministerie van buitenlandse zaken vergaderd geweest.

Volgens berigten uit Constantinopel en Alexandrie is er nog geene hoop voor eene aanstaande oplossing van het groote vraagstuk. Egypte heeft meer dan ooit een oorlogszuchtig aanzien. Alexandrie en St. Jean d'Acre zijn met bajonnetten opgevoeld. Engelsche correspondenten uit Turkeije, over Waegen ontvangen, spuden aan eene uitsluitende tusschenkomst van Rusland, geroepen door de Porte, doen gelooven.

De divan zou aan het korps diplomatiek hebben verklaard, dat, indien de zaken niet een spoedig einde namen, men de Kozakken zou inroepen, doch Rusland zal het eenigste niet zijn, die aan den strijd deel zal nemen.

De expeditie der Russen tegen Chiva schijnt geheel vernietigd te zijn. Dépêches door eenen buitengewonen Koerier, hebben, volgens in omloop zijnde geruchten, aan het Russisch Gouvernement de tijding overgebracht, dat de expeditie vernield is. De kameelen, die de levensmiddelen en oorlogsbehoefden overbragten, hebben aan de gestrengheid van het klimaat niet kunnen wederstaan en zijn te midden van den sneeuw bezweken, waardoor de expeditie voor het grootste gedeelte van alles is beroofd geworden. De koude is zoo gestreng geweest dat de manschappen, hoewel aan het geweld der noorde winden gewoon, half bevroren en dood in de sneeuw gevallen zijn. Een koude van 32 graden heeft de ongelukkige soldaten in hunne bewegingen gestremd en de onbeweeglijk en dood op de plaatsen bleven.

De expeditie is tot een klein getal manschappen terug gebracht, en men twijfelde zelfs of zij wel meer naar Rusland zoude kunnen terug keeren; nooit, tenzij in den jare 1812. heeft de koude zulke verwoestingen op het Russische leger te weeg gebracht. De Generaal Perowski heeft duizend kameelen doen vragen om niet alleen de bagaadjes en zieken, maar ook het overige gedeelte der troepen naar Rusland over te brengen.

Men verneemt dat de H. Vader in een der laatste dagen van de afgelopen maand eene nieuwe Allocutie over de Goddienste zaken van Rusland en Pruisen gedaan heeft.

Te 's Bosch bij D. A. A. de Nooy boek- en Courantdrukker.